

Sygn. akt VU 702/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant st. sekr. sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania K. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 4 kwietnia 2017r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu K. Z. prawo do emerytury pomostowej od dnia (...) roku.

Sygn. akt VU 702/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił przyznania K. Z. emerytury pomostowej, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 roku wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wynoszącego co najmniej 10 lat. Do okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy **nie zaliczył** K. Z. okresów zatrudnienia **od dnia 13 lipca 1977 roku do dnia 17 grudnia 2002 roku** w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., ponieważ w świadectwie pracy z dnia 31 stycznia 2003 roku pracodawca nie wykazał, że wnioskodawca w wyżej wymienionych okresach wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt.22 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 roku.

W odwołaniu z dnia 5 maja 2018 roku wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej wskazując, że posiada staż pracy w wymiarze 25 lat na stanowisku rybaka, starszego rybaka pokładowego na statkach rybackich dalekomorskich.

ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. Z., urodzony w dniu (...), w dniu (...) roku wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek k. 1-7 akt o emeryturę pomostową).

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze **26 lat, 7 miesięcy i 23 dni**, w tym 26 lat 1 miesiąc i 26 dni okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył wnioskodawcy żadnych okresów pracy w warunkach szczególnych

Do okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył K. Z. okresów zatrudnienia od 13 lipca 1977 roku do 17 grudnia 2002 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., ponieważ w świadectwie pracy z dnia 31 stycznia 2003 roku pracodawca nie wykazał, że wnioskodawca w wyżej wymienionych okresach wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt.22 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 roku.(dowód: decyzja ZUS z dnia 4 kwietnia 2017 roku k. 243 akt o emeryturę pomostową, pismo ZUS z dnia 22 marca 2018 roku k.16 akt sprawy).

W okresie od dnia 20 czerwca 1977 roku do dnia 31 stycznia 2003 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. na stanowisku rybaka pokładowego, starszego rybaka pokładowego

Od dnia 13 lipca 1977 roku do dnia 17 grudnia 2002 wnioskodawca najpierw jako rybak pokładowy, a następnie jako starszy rybak pokładowy pracował na statku rybackim. Do obowiązków wnioskodawcy należało wówczas wybieranie sieci na pokładzie oraz obróbka ryb. W okresie od 25 kwietnia 1978 roku do 14 kwietnia 1980 wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Z dniem 31 stycznia 2003 roku Przedsiębiorstwo (...) w Ś. rozwiązało z wnioskodawcą umowę o pracę za wypowiedzeniem w związku z likwidacją zakładu pracy (dowód: świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 2003 roku k. 266 akt o emeryturę pomostową, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 5 kwietnia 2018 5:22- 7:56 k.18-19 w aktach sprawy).

W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. wnioskodawca przebywała na bezpłatnym urlopie w okresach:

- od 13 do 17 maja 1982 roku;
- od 25 stycznia do 13 marca 1983 roku;
- od 22 listopada do 31 grudnia 1983 roku;
- od 27 do 29 listopada 1984 roku;
- od 29 do 31 grudnia 1989 roku;
- od 6 lutego do 4 marca 1990 roku;
- od 12 do 31 grudnia 1990 roku ;
- od 23 października do 15 grudnia 1991 roku;
- od 1 do 29 października 1992 roku ;
- od 20 do 24 października 1993 roku;
- od 17 do 23 października 1997 roku (dowód: świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 2003 roku k. 266 akt o emeryturę pomostową).

Przedsiębiorstwo (...) w Ś. wystawiło wnioskodawcy **świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych** z dnia 31 stycznia 2003 roku, w którym stwierdziło, że K. Z. był zatrudniony w tymże Przedsiębiorstwie od dnia 20 czerwca 1977 roku do dnia 31 stycznia 2003 roku i w tym czasie w okresie **od dnia 13 lipca 1977 roku do dnia 17 grudnia 2002 roku** stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał **prace na statkach rybackich w rybolówstwie dalekomorskim** wymienionych w Wykazie **B dział IV pozycja 4** rozporządzenia

Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku DZ.U. Nr 8 poz. 43 na stanowisku rybak pokładowy, starszy rybak pokładowy, wymieniony w wykazie B dział IV pozycja 4 pkt. 12,11 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia NR 24 Ministra Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej. (dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31 stycznia 2003 roku k. 267 akt o emeryturę).

Przedsiębiorstwo (...) w Ś. zostało zlikwidowane w 2003 roku, a więc przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych (dowód: zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 5 kwietnia 2018 5:22- 7:56 k.18-19 w aktach sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prawo do emerytury pomostowej zgodnie z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowej przysługuje również pracownikowi wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- 1) **osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn;**
- 2) **ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący, co najmniej 10 lat.**

Załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowej wymienia w punkcie 20 prace nurka lub kesoniarza, prace w komorach hiperbarycznych, w punkcie 22 **prace rybaków morskich**, a w punkcie 32 -Prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W

przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, **gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy)**. Innymi słowy **brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej** ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (tak: wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt II UK 164/11, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13). Takie też stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyroku z dnia 19 grudnia 2016 r., w sprawie sygn. akt III AUa 1391/16, w której stwierdził, iż warunkiem przyznania prawa do emerytury pomostowej dla osoby, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuowała pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 664) jest uznanie, **że dotychczasowy staż pracy w warunkach szczególnych można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych**. Mając więc na uwadze, iż skarżący K. Z. nie kontynuował po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych **winien udowodnić, iż na dzień 1 stycznia 2009 roku legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych, który można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w wymiarze, co najmniej 10 lat.**

W przedmiotowej sprawie spornym między stronami było, to czy wnioskodawca posiada wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wymieniony w art. 8 pkt. 2 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych w okresie od 13 lipca 1977 roku do 17 grudnia 2002 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ś.. Poza sporem między stronami pozostawała fakt zatrudnienia wnioskodawcy w ww. okresie.

Organ rentowy podnosił, że w świadectwie pracy z dnia 31 stycznia 2003 roku pracodawca nie wykazał, że wnioskodawca w wyżej wymienionych okresach wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt.22 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 roku.

Wnioskodawca wnosił o zaliczenie mu do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczonego mu przez organ rentowy okresu zatrudnienia od 13 lipca 1977 roku do 17 grudnia 2002 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., ponieważ w tym okresie zatrudnia pracował na stanowisku rybaka, starszego rybaka pokładowego na statkach rybackich dalekomorskich.

Na wstępie należy wskazać, że wprawdzie wnioskodawca nie przedłożył zaświadczenia określonego w art. 51 powołanej wyżej ustawy, jednakże nie powinno to stanowić podstawy odmowy przyznania emerytury pomostowej, jak to uczynił organ rentowy w decyzji z dnia 4 kwietnia 2017 roku. Przede wszystkim należy mieć na uwadze, że art. 51 omawianej ustawy stanowi, że płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i ust. 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku. Tak więc obowiązek wystawienia zaświadczenia został skierowany do pracodawcy i to pracodawcy, który istnieje po dniu wejścia w życie przepisów ustawy, czyli 1 stycznia 2009 roku.

W sprawie bezsporną jest okoliczność, że Przedsiębiorstw, w którym wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach, uległo likwidacji przed dniem 1 stycznia 2009 roku. Jednocześnie podkreślić trzeba, że wnioskodawca za okres tego zatrudnienia legitymuje się świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 31 stycznia 2003 roku wystawionym przez pracodawcę po zakończeniu zatrudnienia. Świadectwo zostało wystawione w czasie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43, ze zm.) i spełnia wymagania w nim określone (§ 2 ust. 2) - wskazuje okres zatrudnienia, okres wykonywania przez ubezpieczonego

pracy w szczególnych warunkach od 13 lipca 1977 roku do 17 grudnia 2002 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz charakter wykonywanej pracy-prace na statkach rybackich w rybołówstwie dalekomorskim, wymienionych w Wykazie B dział IV pozycja 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku DZ.U. Nr 8 poz. 43 na stanowisku rybak pokładowy, starszy rybak pokładowy, wymieniony w wykazie B dział IV pozycja 4 pkt. 12,11 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia NR 24 Ministra Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej.

Nadto ubezpieczony legitymuje się świadectwem pracy z dnia 31 stycznia 2003 roku w którym również wskazano, że wykonywał on prace –rybaka pokładowego, starszego rybaka pokładowego. Dokumenty te w sposób niebudzący wątpliwości potwierdzają spełnienie warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wymaganie od ubezpieczonego przedłożenia także zaświadczenia określonego w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, w tak ustalonych okolicznościach, jest żądaniem nierealnym do spełnienia (z uwagi na likwidację pracodawcy), a także zbędnym i nie można zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, że jest to podstawa do odmowy przyznania świadczenia, mimo istnienia niekwestionowanych dowodów na spełnienie przez wnioskodawcę warunków do przyznania świadczenia.

Przepis art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, w myśl którego, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r., wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. Oczywiście jest zatem, że nie może mieć on zastosowania do zaświadczeń o okresach pracy w warunkach szczególnych przypadających przed tą datą.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 29 stycznia 2014 r., wydanym w sprawie II UK 255/13 (Legalis Nr 1172021) wskazał, że **świadectwo pracy wykazujące pracę w warunkach szczególnych wykonywaną na statkach morskich jest dowodem, na podstawie którego mogą być w postępowaniu sądowym wykazane okresy pracy w szczególnych warunkach przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. w sposób równoważny z zaświadczeniem, o którym stanowi art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych.**

W ocenie Sądu Okręgowego, przeprowadzone przez sąd postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca od dnia 13 lipca 1977 roku do dnia 17 grudnia 2002 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach rybaka pokładowego, starszego rybaka pokładowego. Do obowiązków wnioskodawcy należało wybieranie sieci na pokładzie oraz obróbka ryb. Zgodnie zaś z treścią art.3 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Zgodnie zaś z punktem 22 tegoż załącznika za pracę w szczególnych warunkach **uznaje się prace rybaków morskich**. Podkreślić jednak należy, iż dla uznania, że praca jest wykonywana w szczególnych warunkach niezbędne jest jej rzeczywiste wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla pracownika dniówkę roboczą. Za taką wykładnią użytego w art. 3 ust. 4 pojęcia „w pełnym wymiarze czasu pracy” przemawia w szczególności to, że ustawodawca związał go ze sformułowaniem „pracowników wykonujących”, co jednoznacznie wskazuje, że pełny wymiar czasu pracy związany jest z rzeczywistym wykonywaniem prac, o którym mowa w ust. 1, w takim właśnie wymiarze czasu pracy. W konsekwencji Sąd Najwyższy stwierdził, że w pełni uprawnione jest w tym zakresie odwołanie się do utrwalonej wykładni podobnych pojęć użytych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z 1983 r., w myśl której praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Dlatego też, uznać należy, iż skarżący udowodnił, iż w okresie zatrudnienia od dnia 13 lipca 1977 roku do dnia 17 grudnia 2002 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., w pełnym wymiarze wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy pomostowej.

W świetle przedstawionej argumentacji oraz na gruncie przywołanych przepisów, Sąd uznał, że K. Z. spełnił wszystkie przesłanki z art. 4, 8 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych, od których zależy prawo do emerytury pomostowej.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

.